

ORGANISTA

Rok III

IV 2001

28(29)

*Niech Radosne Świąta Wielkanocne będą
dla Wszystkich P. T. ORGANISTÓW
wielkim przeżycie wiary, nadziei oraz niegasnącej miłości.
Zmartwychwstały Chrystus niech błogostawi pracy
dla dobra Kościoła.*

Ks. Grzegorz Cekiera
Ks. Robert Tyrała

KSZTAŁCENIE MUZYKÓW KOŚCIELNYCH W KRAKOWIE - cz. III

Podpisany niedawno przez Ks. Kardynała Franciszka Macharskiego nowy Regulamin Archidiecezji Krakowskiej zakłada w jednym ze swych punktów, iż w parafiach liczących ponad 7 tys. wiernych i w kościołach o szczególnym znaczeniu organistą może być muzyk posiadający wyższe wykształcenie muzyczne. Papieska Akademia Teologiczna w Krakowie i krakowska Akademia Muzyczna stwarzają taką możliwość, prowadząc odpowiednie sekcje studiów wyższych. Sekcja Muzyki Liturgicznej, działająca blisko 30 lat w ramach Instytutu Liturgicznego, zawdzięcza najwięcej swym twórcom, obecnemu Ojcu Świętemu, wcześniej Kardynałowi Karolowi Wojtyła, który ów Instytut powołał do życia, a następnie dzisiejszemu Biskupowi Sandomierskiemu Ks. Profesorowi Wacławowi Świerzawskiemu oraz Panu Docentowi Marianowi

Machurze. Oni to ukształtowali studia w taki sposób, by dawały one przyszłemu organiście należyte przygotowanie muzyczne a także liturgiczne i po części teologiczne. Dzięki temu organista kościelny może odpowiedzialnie wykonywać swój zawód, ale również zna liturgię i rozumie rolę muzyki w liturgii.

Obecnie, po powołaniu w 1981 roku Papieskiej Akademii Teologicznej, Instytut Liturgiczny wchodzi w skład Wydziału Teologicznego. Sekcja Muzyki Liturgicznej ma już za sobą lata trudności lokalowych, braku odpowiedniego instrumentarium itp. Dziś zajęcia prowadzone są w komfortowych warunkach w budynku przy ul. Szujskiego 4, a studenci mają zapewnioną znakomitą kadre wykładowców i dobre instrumenty (m.in. organy mechaniczne, organy pneumatyczne, 4 fortepiany, pianina, fisharmonie). Zajęcia prowadzone są z przedmiotów muzycznych: organy, fortepian (indywidualnie), harmonia, muzyczna praktyka liturgiczna, historia muzyki, emisja głosu, dyrygowanie, kształcenie słuchu, literatura muzyczna, chorał gregoriański, chór oraz innych: liturgika, prawodawstwo muzyki kościelnej, teologia moralna, teologia dogmatyczna, filozofia a także lektoraty języka łacińskiego i wybranego języka nowożytnego. Absolwent otrzymuje dyplom ukończenia studiów wyższych i tytuł dyplomowanego organisty. Egzaminy wstępne odbywają się w końcu czerwca i obejmują przesłuchanie z fortepianu lub organów (na poziomie ukończonej szkoły muzycznej II stopnia) , egzamin z harmonii (pisemny i praktyczny) oraz rozmowę kwalifikacyjną.

Szczegółowe informacje można uzyskać w sekretariacie Instytutu Liturgicznego: 30-123 Kraków, ul. Szujskiego 4, tel. (012) 292 81 91.

Wiesław Delimat

ISTOTA LITURGII I GŁÓWNE JEJ CELE – 3

Konsekwencją tego wszystkiego jest wola Kościoła, aby w tym *źródle*, do tego *szczytu* zmierzali wszyscy wierni, aby ich udział w liturgii był świadomy, czynny, zewnętrzny, wewnętrzny, osobisty, społeczny, wspólnotowy. Do takiego czynnego udziału ma prawo chrześcijanin na mocy chrztu, poprzez który uczestniczy on w

powszechnym kapłaństwie. Stąd Konstytucja o liturgii mówi, że *Matka Kościół bardzo pragnie, aby wszystkich wiernych prowadzić do pełnego, świadomego i czynnego udziału w obrzędach liturgicznych, którego się domaga sama natura liturgii. Na mocy chrztu lud chrześcijański, rodzaj wybrany, królewskie kapłaństwo, naród święty, lud nabyty (IP 2, 9; por. 2, 4-5) jest uprawniony i zobowiązany do takiego udziału (KL 14). Jak zauważa H. Schmidt, postulat czynnego uczestnictwa wiernych w liturgii powtarza się w Konstytucji jak refren lub wezwanie litanii – módl się za nami. Bowiem uczestnictwo to – wyjaśnia ks. Stanisław Czerwik – określane w różnych artykułach takimi przymiotami, jak: świadome, czynne, społeczne, pełne, wewnętrzne i zewnętrzne, pobożne, doskonałe, owocne, ma polegać na pełnym zharmonizowaniu ciała i duszy wiernych ze strukturą sprawowanych czynności liturgicznych. Wydaje się jednak nie ulegać wątpliwości, że doprowadzenie wiernych do uczestnictwa świadomego poprzez otwarcie szerokiego dostępu do liturgii językiem rodzimym, poprzez oparte na słowie Bożym homilie, katechezy i wyjaśnienia (n.34, 63b), musi być postawione w myśl nauki Konstytucji, jako podstawowy warunek osiągnięcia innych przymiotów tego uczestnictwa: czynne bowiem uczestnictwo nie jest osiągalne bez zaangażowania świadomości i wiary zgromadzonych; nie może też być uczestnictwa czynnego i owocnego bez uczestnictwa świadomego.*

Misterium liturgii sprawuje się poprzez świat świętych znaków. Są wśród nich te istotne, sięgające woli Chrystusa, ale i te, które przez wieki podawał Kościół – kierując się wiarą i miłością do Chrystusa i Jego zbawczego dzieła. Kościół poprzez reformę soborową dokonał przeglądu tych znaków, tekstów, obrzędów, po to, by stały się one czytelne, *odznaczające się szlachetną prostotą (KL 34)*, by łatwiej przemawiały do uczestników wprowadzając ich w misterium niewidzialne Bożego działania. I właśnie w tej dla Kościoła tak istotnej liturgii ma swoje wyjątkowe miejsce śpiew i muzyka, nie jest to tylko oprawa, dodatek, dekoracja, ale jest to *integralna część uroczystej liturgii (KL 112)*, jak stwierdza Konstytucja o liturgii. A więc partycypuje w świecie świętych znaków przez które dokonują się *mirabilia Dei*.

ks. Robert Tyrała

MUZYKA W KOŚCIELE KRAKOWSKIM – XIX *II poł. XIX wieku – 8 a*

W roku 1874 powstała w Regensburgu (Bawaria) Szkoła Muzyki Kościelnej założona przez ks. F. Haberla w celu kształtowania muzyków kościelnych w duchu wspomnianych już ideałów cecylikańskich, które można ująć w 5-ciu punktach: 1. Powrót do tradycji chorałowych, 2. Pielęgnowanie staroklasycznej polifonii. Szczególnie poprzez wykonywanie utworów Palestriny, 3. Zakładanie chórów kościelnych i instytutów oraz prowadzenie kursów wzorowych wykonawczych muzyki kościelnej, 4. Publikowanie kompozycji utrzymanych w duchu wymogów liturgii, 5. Organizowanie towarzystw organistowskich w celu podnoszenia poziomu wykonawczego utworów organowych. Duch tej szkoły promieniował na całą ówczesną Europę. W szkole tej studiowało również szereg wybitnych polskich muzyków kościelnych jak bracia: ks. Józef, Stefan i Mieczysław Surzyńscy. Tego ostatniego zwano *ojcem współczesnej organistyki polskiej*, dalej ks. Antoni Hlond – Chlondowski, ks. Wacław Gieburowski, Feliks Nowowiejski i inni. Z takim wspomnianym wyżej programem działania, po zrealizowaniu go w Poznaniu, przybył ks. J. Surzyński w roku 1887 do Krakowa. Kapłan ów był powszechnie w kraju uważany za głównego *reformatora muzyki kościelnej w Polsce*. Do podwawelskiego Grodu ściągnął go m. in. Władysław Żeleński, księżna Marcelina Czartoryska, uczennica Chopina i cały szereg innych światlejszych obywateli Krakowa, świadomych konieczności odnowy muzyki kościelnej w tym mieście. Było to w XIX wieku, ostatnie przedsięwzięcie w tym kierunku. Założone przez ks. J. Surzyńskiego w 1887 roku Towarzystwo św. Wojciecha, zajęło się energicznie reformą muzyki kościelnej w Krakowie, gdyż powstałe w roku 1866 Towarzystwo Muzyczne mało dokonało w tej dziedzinie korzystnych zmian i ulepszeń.

Ks. dr hab. Tadeusz Przybylski SDB